

SPRAWY TOWARZYSTWA.

I. Posiedzenia Zarządu.

I. Oddział buczacki.

Trzecie posiedzenie Zarządu odbyło się 16. kwietniu b. r. Obecni: insp. Janicki, dyr. Keffermüller i dyr. Zych. Przewodniczył p. Mazur.

1. Uchwalono przestać podziękowanie Centr. Wydziałowi za podarowanie Oddziałowi wszystkich roczników „Ludu.“

2. Postanowiono założyć bibliotekę Oddziału, skoro tylko zbierze się znaczniejsza liczba dzieł z zakresu wyłącznie ludoznawczego. Do dziś ma Oddział ledwie dziesięć tomów. Dla pomnożenia tego zbioru uchwalono: a) prosić Centr. Wydział, aby wybrane według swego uznania dublety dzieł z biblioteki Towarzystwa przeznaczył dla biblioteki Oddziału. b) Prosić prezydium Tow. „Verein für Oesterr. Volkskunde“ o przysyłanie organu tegoż Towarzystwa, obiecując w zamian prace Oddziału, o ile ukazą się drukiem.

3. Przyjęto do wiadomości zbiory z ostatniego miesiąca: a) Powinshawanie imieniu. b) Dziwne przygody chłopca (opowiadanie w rodzaju Münchhausena). c) Pieśń o ces. Franciszku; wszystkie po rusku.

4. Zapowiedziane zgromadzenie naukowe Oddziału, które nie mogło się odbyć z powodów niezależnych od Zarządu — odłożono na czas późniejszy.

5. Uchwalono sześciu nowych członków zaproponować Centr. Wydziałowi do przyjęcia. Do dziś liczy Oddział 38 członków.

6. Przyjęto do wiadomości stan kasy, sposób prowadzenia kancelaryi i innych czynności Zarządu.

Dyskusya z udziałem wszystkich obecnych była ożywiona i zajmująca szczególnie w sprawie biblioteki Oddziału i z okazji przedstawionych zbiorów.

Buczacz 16. kwietnia 1899.

Józef Mazur
przewodniczący.

Jan Skowroński
sekretarz.

Czwarte posiedzenie Zarządu odbyło się 16. lipca br. Obecni: Insp. Janicki, dyr. Keffermüller i Langer; przewodniczył p. Mazur.

Przyjęto do wiadomości:

1. Załatwienie uchwał poprzedniego posiedzenia.

2. Stan biblioteki Oddziału: Przybyło 5 nowych dzieł darem p. Olgi Dubówny, dra Krzyżanowskiego i przewodniczącego, przyrzeczono Oddziałowi nadto około 10 dzieł.

3. Rozdanie pomiędzy starszych uczniów tutejszego gimnazjum, odejżających na wieś, kilkudziesięciu egzemplarzy „Odezwy.“

4. Zbiory: a) 29 sztuk pisanek z Zaleszczyk, z Buczacza i Monasterzysk przesłanych częścią Centr. Wydziałowi dla muzeum. b) Piosnki miłosne i opis wesela w okolicy Buczacza.

Polecono do przyjęcia 2 nowych członków; ogólna liczba zapisanych członków Oddziału jest obecnie 40. W końcu przewodniczący wyraził prośbę do obecnych o pamiętanie w czasie wakacji o sprawach Towarzystwa i Oddziału.

W Buczaczu 18. lipca 1899.

Alex. Janicki
zast. przewodniczącego.

Józef Mazur.
przewodniczący.

Piąte posiedzenie Zarządu odbyło się 17. września.

1. Przewodniczący poświęcił gorące wspomnienie ś. p. Janowi Obercowi, członkowi Oddziału, dobroczyńcy tut. młodzieży szkolnej, który zmarł 8. sierpnia b. r., poczem zdał sprawę z książki A. Stopki: „Sabala,” którą nabyto dla biblioteki Oddziału.

2. Zgromadzenie naukowe Oddziału z odczytem z zakresu ludoznawczego uchwalono odbyć w listopadzie.

3. Polecono do przyjęcia 4 nowych członków. Ogólna liczba członków Oddziału jest 44; za obecnego Wydziału przybyło 21.

W Buczacu 17. września 1899.

Alexander Janicki
zastępca przewodniczącego.

Józef Mazur
przewodniczący,

II. Oddział krakowski.

Czwarte posiedzenie Zarządu Oddziału odbyło się dnia 4. czerwca 1899 roku.

Obecny cały Zarząd, pp.: prof. Matusiak, Polaczek, Wałach, Stopka, Jakóbiec, przewodniczy p. Świętek.

1. P. Jakóbiec zgłasza na członków do komisji popularnych odczytów pp.: Magierę Jana i Wincentego Sikorę.

2. Tenże zgłasza swoje wystąpienie z Zarządu z powodu wyjazdu z Krakowa na dalsze studia. Zarząd wystąpienia p. Jakóbca nie przyjmuje, natomiast kooptuje p. Jana Magierę, który będzie zastępczo pełnił obowiązki sekretarza po wyjeździe p. Jakóbca.

3. P. Świętek porusza następnie kwestyę popularnych odczytów. Pan Stopka przemawia za rozszerzeniem tychże co do popularyzacji wiedzy wogóle, p. Jakóbiec sądzi przeciwnie, że w nich nie trzeba wychodzić poza cele Oddziału; do popularyzacji wiedzy służy zakładający się Uniwersytet ludowy. Pp. Świętek, Matusiak, Wałach również sądzą, że głównie trzeba mieć przy tem na oku zbieranie materyałów, i że nie można powstawać przeciw zwyczajom ludowym, ale je wyjaśniać a nawet do zachowania zachęcać. Z powodu krótkości czasu p. Świętek tę sprawę odłożył aż do utworzenia dotyczącej komisji.

4. Świętek stawia wniosek, aby wybrać komisję do zredagowania wydać się mającej odezwy. W skład komisji weszli pp.: Świętek, Matusiak, Magiera, Stopka.

5. Świętek odczytuje podziękowanie za życzenia przesłane tarnowskiemu Oddziałowi. Posiedzenie zamknięto o godzinie 3¹/₄.

Trzecie posiedzenie naukowe Oddziału odbyło się dnia 4-go czerwca 1899 roku, o godzinie 4¹/₄ po południu w sali wyższej szkoły realnej.

Obecni pp.: prof. Baudouin de Courtenay, Matusiak, Świętek, Polaczek, Jakóbiec, Wałach, Stopka, Łosik, Magiera, Dąbrowski. W roli gości pp.: Jaworek, Kielski, Lekszycki.

Na porządku dziennym: 1. Odczytanie protokołu z ostatniego posiedzenia naukowego; 2. Wskazówki co do dokładnego zapisywania materyałów ludoznawczych ze strony językowej — ref. prof. Baudouin de Courtenay.

Po odczytaniu protokołu przez sekretarza zabiera głos p. Wałach i tłumaczy pojęcie wili jako katolickiego święta w tem znaczeniu, że ma najmniej pierwiastków pogańskich, mniej niż n. p. Wielkanoc.

Następuje jeszcze dyskusya nad pisaniem protokołów z posiedzeń naukowych. P. Stopka proponuje, ażeby prelegent dawał streszczenie swego odczytu sekretarzowi, sekretarz zaś ma tylko pisać dyskusyę; prof. Matusiak radzi, ażeby streszczenia odczytów wcale nie pisać, lecz tylko dyskusyę.

Prof. Baudouin de Courtenay przystępuje następnie do swego odczytu. Zaleca pisownię fonetyczną, przyczem radzi więcej opisywać pewne dźwięki i sposób wymawiania, niż silić się na oddanie graficzne pewnych dźwięków gwarowych.

Prof. Matusiak zupełnie zgadza się na zasadę opisywania. Pp. Stopka, Magiera, Jakóbiec proszą o pewne wyjaśnienia.

Na tem posiedzenie zamknięto o godzinie 6.

Jan Jakóbiec
sekretarz.

Jan Świętek
przewodniczący.

II) Wykaz darów na rzecz Towarzystwa.

I. Do biblioteki ofiarowali.

45. František Bartoš swoje dzieło: *Naše děti*. 2 wyd. V Praze 1899.
46. R. Accademia dei Lincei w Rzymie, swoje wydawnictwo: *Rendiconti*, rocznik VIII, zes. 1—6.
47. Taž swoje sprawozdania (*Atti*) za rok 1899.
48. Gesellsch. zur Förderung deutscher Wissenschaft, Kunst und Literatur in Böhmen swoje wydawnictwo: *Volksschauspiele aus dem Böhmerwalde* hrsg. von J. J. Ammann. II. Th. Prag 1899.
49. Národopisné Museum českoslovanske swe wydawnictwo: *Průvodce po národopisném Museu českoslov.* Praha 1899.
50. Towarzystwo tatrzańskie: *Pamiętnik* za rok 1899.
51. R. Accademia di scienze lettere ed arti w Padwie swe wydawnictwo: *Atti e memorie* za rok 1897/98.
52. Ces. rosyj. geograf. Towarzystwo: *Trudy*, T. I., zeszyt 1, 2. Moskwa 1899,
53. Průmyslové museum pro východní Čechy sprawozdanie swe za r. 1898. Chrudim 1899.
54. Appalachian mountain Club w Bostonie swoje wydawnictwo: *Appalachia*. Vol. IX., nr. 1. Boston 1899.
55. Tož: *Register* za rok 1899.
56. Redakcyja Hlídky dzieło: *Fr. Šilhava: Výbor ze spisů Václ. Koscáka II*, zes. 1. i tegož *Sebrané spisy* zes. 7 i 8. Berno 1899.
57. Taž: *Apologie Křest'anství* sestavil Pav. Vychodil II. 1, 2. Brno 1897, 99.
58. The Smithsonian Institution, Washington swe wydawnictwa:
 - a) *The unity of the human species* by Marquis de Nadaillac. Washington 1898.
 - b) *Recent research in Egypt* by W. M. Flinders - Petrie. Washington 1898.
 - c) *A study of the Omaha Tribe: The import of the Totem* by Alice C. Fletcher. Washington 1898.

- d) A new group of stone implements from the southern shores of lake Michigan by W. A. Phillips. Washington 1898.
- e) A preliminary account of archaeological field work in Arizona in 1897 by J. Walter Fewkes. Washington 1898,

II. Do muzeum ofiarowali :

- 1. Józef Schnaider, Tatarów: 43 sztuk pisanek, inwent nr. 121—125.
- 2. Prof. Józef Mazur, Buczacz: 6 sztuk „kraszanek“ z Monasterzysk. inwent. nr. 130.
- 3. Adam Piwkowski: Siekierka z krzemienia znaleziona na polach w Krasnem, gub. Łomżyńska, inwent nr. 131.

III) Spis nowych członków.

- 477. Bauda Kazimierz, prawnik w Tarnowie.
- 478. Bujak Franciszek, słuch. fil., Kraków.
- 479. Biblioteka nauczycieli c. k. szkoły realnej w Tarnowie.
- 480. Dr. Buszek Jan, lekarz miejski, Kraków.
- 481. Farb Marcus, sł. praw. Mikuliczyn.
- 482. Gniewosz Włodzimierz, c. k. Podkomorzy, poseł do Rady państwa, właśc. dóbr, Złoty Potok.
- 483. Ks. dr. Górka Jakób, prof. semin. duch., Tarnów.
- 484. Dr. Gumplowicz Ludwik, prof. Uniw., Graz.
- 485. Krzysztołowiczówna Sabina, nauczycielka, Mikuliczyn
- 486. Kuemynda Józef, c. k. kontrolor techniczny w Brzesku.
- 487. Leligdowicz Michał, właśc. realn., Buczacz.
- 488. Dr. Lisowski Jan, adwokat, Buczacz.
- 489. Makowiecki Roman, c. k. prakt. pocztowy, Mikuliczyn.
- 490. Mazur Wawrzyniec, drogomistrz powiatowy, Żernica wyżna p. Baligród.
- 491. Dr. Niewiadomski Czesław, c. k. Starosta, Buczacz.
- 492. Oprych Klemens, gospodarz i ślusarz w Sierczy, p. Wieliczka.
- 493. Ptaśnik Jan, sł. fil., Kraków.
- 494. Rychel Antoni, naucz., Wieliczka.
- 495. Sawicki Aleksander, c. k. inspektor techniczny w Tarnopolu.
- 496. Schmidt Witold, Tarnów.
- 497. Sosiński Wojciech, nauczyciel, Wieliczka.
- 498. Szarga Stan., c. k. prof. gimn., Buczacz.
- 499. Tetmajer Włodzimierz, artysta-malarz, Bronowice małe p. Łobzów.
- 500. Wadowski Stefan, słuch. praw, Kraków.
- 501. Wojnarowska Julia, nauczycielka w Wietrzykowicach p. Dąbrowa.
- 502. Ks. Zagorzański Marcelian, katecheta w Zakliczynie.
- 503. Zimler Teodor, c. k. drogomistrz, Mikuliczyn.
- 504. Zytyński Saturnin, sł. fil., Kraków.

Włodzimierz hr. Dzieduszycki.

Ur. dnia 22. czerwca 1825 r. w Jaryczowie na Podolu z ojca Józefa Kalasantego i matki Pauliny z Działyńskich, córki Ksawerego z Kościeleca hr. Działyńskiego, senatora-wojewody Królestwa Polskiego. W pierwszej młodości okazywał szczególniejsze zamiłowanie do nauk przyrodniczych, które pod umiejętnem kierownictwem wyborowych nauczycieli nadało życiu Jego późniejszemu pewien ściśle wytknięty kierunek obfitujący w tak błogie owoce dla nauki polskiej i całego narodu. Objąwszy po śmierci ojca zarząd całego majątku, zaczął z tem większą gorliwością gromadzić skarby naukowe z dziedziny botaniki i ornitologii, które wraz z biblioteką umieścił w gmachu przy ulicy Teatralnej, stanowiącym dzisiejsze Muzeum im. Dzieduszyckich. Nie zajmując się polityką, oddał się tem gorliwiej pracy około podniesienia przemysłu krajowego. Stał się jednym z głównych założycieli Muzeum przemysłowego miejskiego, którego był prezesem przez długie lata, jako delegat występował z dobrym skutkiem na wystawach wiedeńskiej (1873 r.) i paryskiej (1878r.), a jako prezes komitetu pierwszej wystawy krajowej we Lwowie r. 1877 pokazał krajowi, co na polu przemysłu dotychczas zdziałano a co jeszcze zdziałać można.

W uznaniu tych zasług nadała Rada miasta Lwowa w styczniu 1877 r. śp. Dzieduszyckiemu obywatelstwo honorowe, który r. 1876 po Alfredzie Potockim objął łaskę marszałkowską w Sejmie krajowym a od r. 1884 został członkiem Izby Panów. Zamieniwszy marszałkostwo na ciche życie, oddał się cały nauce i gromadzeniu skarbów naukowych, które podczas pobytu Cesarza we Lwowie r. 1880 ofiarował krajowi, której to darowiznie zabezpieczył trwałość przez ustanowienie ordynacyi familijnej imienia Dzieduszyckich, uchwalonej ustawą w grudniu 1893 r.

Oddany uporządkowaniu tych zbiorów, miał dosyć jeszcze czasu, żeby nie spuszczać z oka innych działów pracy narodowej. Jego to ofiarności należy się uznanie za ogłoszenie konkursu na opisanie któregokolwiek powiatu Galicyi, dzięki czemu niejedna monografia gruntowna z zakresu geografii i etnografii ujrzała światło dzienne. Również bogate zbiory etnograficzne zgromadził w swoim muzeum, które choć nie przystępne dotychczas dla szerszej publiczności z powodu jeszcze nie uporządkowania, przedstawiają przecież bogatą skarbnicę, z której późniejszy badacz na tem polu z pożytkiem korzystać będzie. Opis działu jednego, uporządkowanego wydał krótko przed śmiercią swoją p. t. Huculszczyzna, Lwów 1899 z licznymi i pięknymi rycinami.

W uznaniu tych zasług na polu nauki i etnografii mianował go Uniwersytet lwowski r. 1894 doktorem *honoris causa*, a Towarzystwo nasze na drugim walnem zgromadzeniu d. 21 stycznia 1896 r. członkiem honorowym „w uznaniu usiłowań jego około popierania badań ludoznawczych w kraju naszym i około utworzenia niezwykle cennych zbiorów etnograficznych w muzeum im. Dzieduszyckich“. Śp. Dzieduszycki należał do tych magnatów polskich, których życie pozostanie niezatarte w pamięci narodu, jako zacnego i dobrze zasłużonego syna Ojczyzny.

Cześć Jego pamięci!